Temelden Paragraf

ÜCRETSİZ ÇALIŞMA KÂĞIDI · 1. FASİKÜL İLE UYUMLU

TYT · KPSS · ALES · DGS · AGS

PARAGRAF STRATEJİLERİ · ÇALIŞMA KÂĞIDI

Strateji 3

Anahtar Sözcük Bulma

1. Basamak · Metne İlk Bakış

Tema: Kentler ve Yaşam Alanları

16 kısa metin · 4 DUR maratonu · Kentsel büyüme, kamusal alan, ulaşım, kent belleği ve kentte birlikte yaşama üzerine 20 özgün metin

AD SOYAD _____ SINIF / ŞUBE _____ TARİH _____

Hulusi DEMİR

temeldenparagraf.com

Temelden Paragraf

Paragraf bir yetenek değil, öğrenilen bir beceridir.

Temelden Paragraf yirmi okuma stratejisini sekiz basamakta öğretir. Her basamak bir öncekinin üzerine kurulur. Bu kâğıt, **1. basamaktaki Anahtar Sözcük Bulma** stratejisini yirmi metin üzerinde uygulamanız için hazırlandı.

1. BASAMAK	Metne İlk Bakış	1. Tahminde Bulunma · 2. Başlık Bulma · **3. Anahtar Sözcük Bulma** · 4. Konuyu Bulma
2. BASAMAK	Önemliyi Seç	5. Altını Çizme · 6. Özetleme
3. BASAMAK	Sorgula ve Genelle	7. Genellemeler Yapma · 8. Soru Sorma
4. BASAMAK	Merkeze Ulaş	9. Ana Düşünceyi Bulma · 10. Çıkarım Yapma · 11. Yardımcı Düşünceyi Bulma
5. BASAMAK	Yapıyı Çöz	12. Boşluk Doldurma · 13. Sıralama · 14. Akışı Bozma · 15. Paragrafı İkiye Bölme
6. BASAMAK	Anlatımı Çöz	16. Anlatım Biçimleri · 17. Düşünceyi Geliştirme Yolları
7. BASAMAK	İlişkileri Çöz	18. Mantıksal Bağlar · 19. Neden-Sonuç İlişkileri
8. BASAMAK	Karşılaştır ve Bütünleştir	20. Karşılaştırma

BU KÂĞIT NASIL ÇALIŞILIR?

1 — Ders notunu okuyun
Stratejinin tanımı, dört adımı ve çözümlü örnekleri sitedeki ders notunda. Bu kâğıdın 3. sayfasında kısa bir özet var.

2 — 20 metinle uygulayın
16 kısa metin ve 4 DUR maratonu. Metin başına 4–5 dakika; beş oturumda bitirebilirsiniz.

3 — Çözümle karşılaştırın
Her metnin örnek çözümü sitedeki çalışma kâğıdı sayfasında, metnin altındaki "Çözümü Aç" bölümünde.

Çözümler için tarayın

YÖNERGE

Her metni okuyun ve anlam yükünü taşıyan anahtar sözcükleri kutulara yazın. Önce tekrar eden kavramları ve yön sözcüğünden sonra gelen kavramı bulun; sonra sözcüklerinizi yan yana koyarak paragrafın konusunu anlatıp anlatamadığınızı denetleyin.

Maratonlar: DUR ve Anahtar Sözcük Seç maratonu: Her durakta anahtar sözcüklerinizi güncelleyin. Metin bitince bütün bölümleri temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

ÇALIŞMA PLANI

1. oturum	2. oturum	3. oturum	4. oturum	5. oturum
Metin 1–4	Metin 5–8	Metin 9–12	Metin 13–16	Maraton 17–20

KÜNYE

KÂĞIT	Paragraf Stratejileri Çalışma Kâğıdı · Strateji 3: Anahtar Sözcük Bulma
YAZAR	Hulusi DEMİR
YAYIN	temeldenparagraf.com
HEDEF	TYT, KPSS, ALES, DGS ve AGS adayları; paragraf okumayı strateji temelli geliştirmek isteyen herkes.
BİÇİM	Dijital çalışma kâğıdı (PDF), A4
SÜRÜM	Kasım 2026
KAYNAK	Temelden Paragraf 1. Fasikül: Paragraf Stratejileri (8 basamak, 20 strateji). Terimler, adımlar ve kodlar fasikülle aynıdır.
ÇÖZÜMLER	Örnek çözümler ücretsizdir: sitedeki çalışma kâğıdı sayfasında her metnin altındaki "Çözümü Aç" bölümünde.
İLETİŞİM	admin@temeldenparagraf.com · +90 532 175 83 47 · temeldenparagraf.com

Bu çalışma kâğıdı kişisel çalışma için ücretsiz paylaşılmıştır. Öğrenci ve öğretmenler kendi çalışmaları ve sınıf içi kullanım için çıktı alabilir. Kâğıdın tamamı ya da bir bölümü yazarın yazılı izni olmadan satılamaz, başka bir yayında kullanılamaz, değiştirilerek paylaşılamaz. Kâğıttaki bütün metinler özgündür. © 2026 Temelden Paragraf.

1. BASAMAK · METNE İLK BAKIŞ

STRATEJİ 3 · KILAVUZ

Anahtar Sözcük Bulma

Metnin anlam yükünü taşıyan sözcükleri yakala.

3

1 Strateji nedir?

Anahtar sözcük, bir paragrafın anlam yükünü taşıyan, metin boyunca tekrarlanan ya da anlamı kendi üzerinde toplayan temel kavramdır. Anahtar sözcükleri metnin odak noktası ya da merkezi olarak düşünebilirsiniz.

Bir paragrafın anahtar sözcüğü bazen tek bir kavram, bazen de birbirine bağlı birkaç kavramdır. Anahtar sözcükler bir araya getirildiğinde paragrafın konusuna yaklaşılır; bu sözcükler arasındaki ilişki kurulduğunda ise ana düşünce ortaya çıkar.

2 Dört adımda uygulama

1

Hızlı tarama

Okurken işaretleyin

Okuma sırasında zihninizde yankılanan en baskın 3–4 sözcüğün altını çizin. Okuma bittiğinde listeniz hazır olmalıdır.

2

Tekrar kontrolü

Hangi kavram yineleniyor?

Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları belirleyin.

3

Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor?

“Ancak, oysa, fakat, ne var ki” sözcüklerinin hemen ardından gelen ad ve sıfat öbeklerine dikkat edin.

4

Kapsam kontrolü

Sözcükleri yan yana koyun

Seçtiğiniz sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

DİKKAT · DUYGULARINIZIN DEĞİL, METNİN SESİNİ DİNLEYİN

Çarpıcı ya da ilginç bir sözcük metinde yalnızca bir kez geçiyor ve ana düşünceye hizmet etmiyorsa anahtar sözcük değildir. Kendi bildiğiniz bir sözcüğü de metne eklemeyin; yalnızca metnin sunduğu kavramları kullanın.

01 / 20 KISA METİN

Başlangıç ..... Bitiş .....

Kentler büyürken çoğu zaman yukarıya değil, dışarıya doğru genişler. Çeperlerde açılan yeni konut alanları, geniş yollar ve alışveriş merkezleri, kentin sınırını her yıl biraz daha uzağa taşır. Kent bilimciler, düşük yoğunlukta ve dağınık biçimde gerçekleşen bu büyümeye kentsel yayılma adını verir. İlk bakışta yayılma, daha geniş evlerde ve daha sakin çevrelerde yaşama fırsatı sunuyor gibi görünür. Ne var ki dağınık yerleşim, her yeni mahalleye ayrı yol, su, kanalizasyon ve toplu taşıma hattı götürmeyi gerektirdiği için kamu hizmetlerinin maliyetini artırır. Üstelik işe, okula ve markete ulaşmak için otomobile bağımlılığı büyütür; tarım alanlarını ve doğal alanları da geri dönülmez biçimde tüketir. Bu yüzden pek çok kent planlamacısı, yayılmak yerine var olan kent dokusunu akıllıca yoğunlaştırmayı önerir.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? “Ancak, oysa, fakat, ne var ki” gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

02 / 20 KISA METİN

Başlangıç _____ Bitiş _____

Bir otobüs durağındaki bankın ortasına yerleştirilmiş kolçaklar, ilk bakışta oturanların rahatı için düşünülmüş gibi görünür. Oysa bu kolçakların çoğu, bankın üzerine uzanılmasını engellemek amacıyla konur. Kentlerde giderek yaygınlaşan bu tür tasarımlar, düşmanca mimari ya da dışlayıcı tasarım olarak adlandırılır: Duvar diplerine dizilen sivri çıkıntılar, oturulamayacak kadar eğik yüzeyler ya da kaykay kaymayı imkânsız kılan metal parçalar bunun örnekleridir. Bu tasarımların savunucuları, kamusal alanların düzenini ve güvenliğini koruduklarını öne sürer. Eleştirmenler ise sorunun ortadan kaldırılmadığını, yalnızca gözden uzaklaştırıldığını vurgular. Üstelik bu önlemler yalnızca hedef aldıkları kişileri değil, dinlenmek isteyen yaşlıları, hamileleri ve yorgun yolcuları da zor durumda bırakır. Bir kentin kamusal alanının ne kadar kapsayıcı olduğu, en çok da kime oturacak yer bıraktığında görünür.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? “Ancak, oysa, fakat, ne var ki” gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

03 / 20 KISA METİN

Başlangıç ..... Bitiş .....

Trafik güvenliği denince akla genellikle daha çok tabela, daha çok ışık ve daha çok çizgi gelir. Hollandalı trafik mühendisi Hans Monderman ise bu anlayışı tersine çeviren bir düşünceyi savundu. Ona göre her hareketi tabelalarla ve bariyerlerle düzenlenen sürücü, yolu yalnızca kendine ait sayar ve hızlanır; çevresindeki yayaya ve bisikletliye daha az dikkat eder. Monderman'ın geliştirdiği paylaşılan alan yaklaşımında bazı kavşak ve meydanlarda trafik ışıkları, tabelalar ve kaldırım ayrımları kaldırılır. Yolu kimin önce kullanacağı belirsizleşince sürücüler yavaşlar, yayalarla göz göze gelerek yolu paylaşmaya başlar. Bu yaklaşım her yola uygulanamaz; özellikle görme engellilerin yön bulmasını zorlaştırdığı gerekçesiyle eleştirilir. Yine de paylaşılan alan, güvenliğin yalnızca kurallarla değil, insanların birbirini fark etmesiyle de sağlanabileceğini hatırlatır.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

04 / 20 KISA METİN

Başlangıç _____ Bitiş _____

Yüzyılın büyük bölümünde kentler, insanların bir yerde oturup başka bir yerde çalıştığı, alışverişini ise üçüncü bir yerde yaptığı bölgelere ayrılarak planlandı. Bu düzenin bedeli, her gün trafikte geçen saatler oldu. Sorbonne Üniversitesinden Carlos Moreno'nun öne sürdüğü 15 dakikalık kent düşüncesi, bu bedeli sorgular. Düşünceye göre bir kent sakini; işine, okuluna, sağlık kuruluşuna, parkına ve gündelik alışverişine evinden yürüyerek ya da bisikletle on beş dakikada ulaşabilmelidir. Paris'in 2020'den itibaren bu yaklaşımı kent politikalarına taşıması, düşünceye dünya çapında ün kazandırdı. Ancak eleştirmenler, hizmetlerin zaten toplandığı merkezî semtlerin daha da pahalılaşabileceğine ve yaklaşımın kalabalık çeper mahallelerine aynı kolaylıkla uygulanamayacağına dikkat çeker. Yine de 15 dakikalık kent, kentin ölçüsünün otomobil değil insan adımı olabileceğini gösteren güçlü bir hedeftir.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

05 / 20 KISA METİN Başlangıç _____ Bitiş _____

Kentler çoğu zaman büyüklükleri, hızları ve kalabalıklarıyla övülür. 1999'da İtalya'da birkaç küçük kasabanın belediye başkanlarınca başlatılan Cittaslow hareketi ise kentler için başka bir ölçü önerir: yaşam kalitesi. Türkçeye "sakin şehir" diye çevrilen bu ağa katılmak isteyen, nüfusu elli binin altındaki yerleşimler; yerel mimariyi korumak, yöresel ürünleri ve geleneksel zanaatleri desteklemek, yeşil alanları ve yaya yollarını artırmak gibi ölçütleri karşılamaya çalışır. Türkiye'de bu unvanı alan ilk yer, 2009'da İzmir'in Seferihisar ilçesi oldu. Ancak sakin şehir olmak yalnızca yavaşlığı övmek anlamına gelmez; asıl amaç, küreselleşmenin her yeri birbirine benzettiği bir dönemde bir yerin kendine özgü kimliğini korumaktır. Hareketin başarısı da çoğu zaman bu kimliğin turizm baskısı altında ne kadar korunabildiğiyle ölçülür.

1 **Tekrar kontrolü**

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 **Yön sözcüğü kontrolü**

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 **Anahtar sözcükler**

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 **Kapsam kontrolü**

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

06 / 20 KISA METİN

Başlangıç ..... Bitiş .....

Mekanik saatler ceplere ve evlere girmeden önce zaman, bir kentin ortak malıydı. Osmanlı kentlerinde günün akışını uzun süre ezan vakitleri belirledi; ancak 19. yüzyılda demiryolu, telgraf ve modern devlet dairelerinin yaygınlaşmasıyla dakikası dakikasına işleyen bir zamana ihtiyaç doğdu. Bu dönemde, özellikle II. Abdülhamit'in saltanat yıllarında, pek çok kentin meydanına saat kuleleri dikildi. İzmir Konak'taki ünlü saat kulesi de 1901'de, padişahın tahta çıkışının yirmi beşinci yılı için yapıldı. Saat kuleleri böylece yalnızca zamanı gösteren yapılar değil, devletin modernleşme isteğinin kent meydanındaki simgeleri oldu. Bugün hemen herkesin cebinde bir saat bulunmasına karşın bu kuleler, kentlerin buluşma noktaları ve kimlik işaretleri olarak yaşamayı sürdürüyor.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

07 / 20 KISA METİN

Başlangıç _____ Bitiş _____

Bir kentin adını duyduğumuzda zihnimizde beliren görüntü çoğu zaman rastlantı değildir. 1977'de New York için tasarlanan ve kalp simgesiyle bilinen "I ♥ NY" logosu, kentlerin de birer ürün gibi tanıtılabileceğini gösteren ilk örneklerden biri oldu. Bugün pek çok kent logolar, sloganlar, festivaller ve dikkat çekici yapılarla kendine bir marka kimliği kazandırmaya çalışıyor. İspanya'daki Bilbao'ya 1997'de açılan Guggenheim Müzesi'nin kente kazandırdığı ilgi, "Bilbao etkisi" diye anılan bir özenme dalgası da başlattı. Ne var ki markalaşma, kentin gerçek sorunlarını parlak bir ambalajın arkasına saklamaya dönüştüğünde tehlikelidir. Turistlere sunulan imge ile orada yaşayanların gündelik deneyimi arasındaki uçurum büyüdükçe kentin kimliği bir reklam metnine indirgenir. Sağlam bir kent markası, ancak yaşayanların da kendini içinde bulabildiği bir kimliğin üzerine kurulabilir.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

08 / 20 KISA METİN

Başlangıç _____ Bitiş _____

Bir sokağın değerini ölçerken genellikle binalarına, dükkânlarına ve kaldırımlarına bakarız; ağaçlar ise çoğu zaman dekor sayılır. Oysa sokak ağaçları, kentin en sessiz ama en çok çalışan altyapısıdır. Yaprakların oluşturduğu gölge, yaz aylarında kaldırımı ve bina cephelerini serinletir; yapraklardan buharlaşan su da çevredeki havanın ısınmasını sınırlar. Kökler, yağmur suyunun bir bölümünü toprakta tutarak su baskınlarının etkisini hafifletir. Gölgeli bir sokak yürümeyi de daha çekici kılar; insanlar ağaçlı kaldırımlarda daha uzun süre yürümeyi ve oturmayı tercih eder. Bu yüzden kentlerde ağaç dikmek kadar var olan ağaçları korumak da önemlidir: Yıllarca büyümüş bir çınarın sağladığı gölgeyi, yerine dikilen bir fidanın sağlaması onlarca yıl alabilir. Ağaç, kentin süsü değil, sağlığıdır.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? “Ancak, oysa, fakat, ne var ki” gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

09 / 20 KISA METİN

Başlangıç _____ Bitiş _____

Bir kentin cephelerine bakan biri çoğu zaman mimariyi değil, onun önüne asılmış tabelaları görür. Farklı renklerde ve boyutlarda, birbirinin üzerine taşan levhalar binaların pencerelerini, süslemelerini ve oranlarını örter. Kent planlamacıları bu duruma görsel kirlilik adını verir. Görsel kirlilik, gürültü ya da hava kirliliği kadar ölçülebilir görünmese de kentin okunabilirliğini azaltır: Yol bulmak zorlaşır, önemli uyarılar kalabalığın içinde kaybolur ve kentin tarihî dokusu fark edilmez hâle gelir. Ancak bu sorun çözümsüz değildir. Brezilya'nın São Paulo kenti, 2007'de yürürlüğe giren bir yasayla açık hava reklam panolarının büyük bölümünü kaldırdı ve dükkân tabelalarına boyut sınırı getirdi. Uygulama, kentlilerin uzun süredir göremedikleri cepheleri yeniden fark etmelerini sağladı. Kentin yüzünü görünür kılmak, onu yeniden okunabilir kılmanın da ilk adımıdır.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

10 / 20 KISA METİN

Başlangıç ..... Bitiş .....

Sokak adları ilk bakışta yalnızca adres bulmaya yarayan etiketler gibi görünür. Oysa bir kentin sokak adları, o kentin belleğinin yazılı bir haritası gibidir. Kimi adlar, bir zamanlar orada çalışan esnafı hatırlatır; Saraçlar, Demirciler ya da Kazancılar gibi adlar, o meslekler sokaktan çoktan çekilmiş olsa bile yaşamayı sürdürür. Kimi adlar ise sokağın yakınındaki bir çeşmeyi, bir ağacı ya da kaybolmuş bir dereyi anar. Bu nedenle sokak adlarının sık sık ve gerekçesiz değiştirilmesi, yalnızca posta ve kargo hizmetlerinde karışıklık yaratmakla kalmaz; kentin geçmişiyle kurduğu bağı da zayıflatır. Ad değişikliklerinde kentin tarihine, sakinlerinin alışkanlıklarına ve yerin kendi hikâyesine saygı göstermek gerekir. Bir sokak adı, kentin kendine verdiği en kısa hikâyedir.

1 **Tekrar kontrolü**

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 **Yön sözcüğü kontrolü**

Rota nerede değişiyor? “Ancak, oysa, fakat, ne var ki” gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 **Anahtar sözcükler**

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 **Kapsam kontrolü**

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

11 / 20 KISA METİN Başlangıç _____ Bitiş _____

Yüzyıllar boyunca bir kentin nerede başlayıp nerede bittiği sorusunun açık bir cevabı vardı: surlar. Taş duvarlar kenti saldırılara karşı korur, kapıları da içeri girenleri ve çıkanları denetlerdi. Ne var ki kentler büyüdükçe surlar, korudukları şeyin önünde bir engele dönüştü. Ateşli silahların ve topçuluğun gelişmesiyle savunma işlevini de büyük ölçüde yitiren surlar, birçok Avrupa kentinde 19. yüzyılda yıkıldı. Viyana'da surların kaldırılmasıyla açılan alana, 1857'den itibaren kentin simgelerinden Ringstraße bulvarı ve çevresindeki görkemli yapılar kuruldu. İstanbul gibi kimi kentlerde ise surlar korunarak tarihî kimliğin bir parçası hâline geldi. Hangi yol seçilirse seçilsin surların hikâyesi, kentin sınırlarının sabit olmadığını, her dönemin kendi sınırını yeniden çizdiğini gösterir.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

12 / 20 KISA METİN

Başlangıç ..... Bitiş .....

Güney Kore'nin başkenti Seul'ün ortasından geçen Cheonggyecheon deresi, 20. yüzyılın ortasında hızlı kentleşmenin kurbanı oldu. Dere önce betonla örtüldü, ardından üzerine çok şeritli, yükseltilmiş bir otoyol yapıldı. Uzun yıllar bu otoyol, kalkınmanın ve modernliğin simgesi olarak görüldü. Ancak 2000'lerin başında yaşlanan yapının bakım maliyeti artınca kent yönetimi cesur bir karar aldı: 2003'te otoyol yıkıldı, dere yeniden gün ışığına çıkarıldı ve 2005'te kıyılarıyla birlikte bir kent parkı olarak açıldı. Proje; çevresindeki havayı serinletmesi, kuşlara ve balıklara yeniden yaşam alanı sunması ve kentin ortasına bir yürüyüş koridoru kazandırmasıyla örnek gösterildi. Öte yandan derenin suyunun büyük ölçüde pompalarla sağlanması ve projenin yüksek maliyeti eleştirildi. Yine de bu dere, kentlerin otomobil için verdiği kararların geri alınabileceğini gösteren bir simgedir.

1 **Tekrar kontrolü**

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 **Yön sözcüğü kontrolü**

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 **Anahtar sözcükler**

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 **Kapsam kontrolü**

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

13 / 20 KISA METİN Başlangıç _____ Bitiş _____

19. yüzyıl Paris'inde ortaya çıkan flanör, kent sokaklarında belirli bir amaç gütmeden dolaşan, vitrinleri, kalabalığı ve gündelik hayatı izleyen gezgindir. Şair Charles Baudelaire flanörü kalabalığın içinde kaybolurken kenti en iyi gören kişi olarak betimledi; düşünür Walter Benjamin de kentin pasajlarında dolaşan bu figürü modern kent deneyiminin anahtarı saydı. Ne var ki bugün kentte yürümek çoğu zaman bir yerden bir yere ulaşmanın aracından ibarettir. Telefon ekranındaki harita bize en kısa yolu gösterir; biz de yol boyunca neredeyse hiçbir şeye bakmadan hedefe varırız. Oysa amaçsız yürüyüş, kentin planlarda görünmeyen yüzünü keşfetmenin en eski yoludur: Bir avlu, bir duvar yazısı, bir sokak satıcısının sesi ancak acele etmeyen yürüyene kendini gösterir. Kenti tanımak, bazen ona hiçbir şey istemeden bakmayı gerektirir.

1 **Tekrar kontrolü**

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 **Yön sözcüğü kontrolü**

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 **Anahtar sözcükler**

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 **Kapsam kontrolü**

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

Başlangıç _____ Bitiş _____

Sosyolog Ray Oldenburg 1989'da yayımladığı kitabında, insanların hayatında evden ve işten sonra gelen bir "üçüncü mekân"ın önemine dikkat çekti. Kafeler, berberler ve mahalle dükkânları gibi bu mekânlar, insanların resmî bir rol taşımadan bir araya geldiği, kimsenin ev sahibi ya da konuk rolü üstlenmek zorunda olmadığı, herkesin eşit koşullarda bulunduğu yerlerdi. Bugün bu işlevi üstlenen yerlerin başında ise belki de en beklenmedik olanı geliyor: halk kütüphaneleri. Kütüphane, kent içinde para harcamadan oturulabilen, ısınılabilen, internete bağlanılabilen ve saatlerce kalınabilen ender kapalı mekânlardan biridir. Ödevini yapan öğrenci, iş arayan genç, gazete okuyan emekli ve masal saatine gelen çocuklar aynı çatı altında buluşur. Bu yüzden kütüphaneleri yalnızca kitap deposu olarak görmek, onların kentteki asıl değerini gözden kaçırmak demektir.

1 **Tekrar kontrolü**

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 **Yön sözcüğü kontrolü**

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 **Anahtar sözcükler**

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 **Kapsam kontrolü**

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

15 / 20 KISA METİN

Başlangıç ..... Bitiş .....

Bir kentin depreme hazırlığı denince akla önce binaların sağlamlığı gelir. Bu, kuşkusuz en temel koşuldur; ama tek koşul değildir. Büyük bir afetin ilk saatlerinde ve günlerinde insanların güvenle toplanabileceği, çadır kurulabilecek, yardım dağıtılabilecek açık alanlar da en az binalar kadar hayati önem taşır. Ne var ki hızla yapılaşan kentlerde parklar, meydanlar ve boş araziler birer birer yapılarla doluyor. Kâğıt üzerinde toplanma alanı olarak işaretlenen kimi yerlerin gerçekte küçük, ulaşılması güç ya da başka amaçlarla kullanılıyor olması da sık dile getirilen bir sorundur. Bu yüzden açık alanlar, kentin boşa harcanmış toprakları değil, bir gün herkesin hayatını kurtarabilecek ortak bir güvencedir. Kentin dayanıklılığı, betonunun kadar boşluğunun da niteliğine bağlıdır.

1 Tekrar kontrolü

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 Yön sözcüğü kontrolü

Rota nerede değişiyor? “Ancak, oysa, fakat, ne var ki” gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 Anahtar sözcükler

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 Kapsam kontrolü

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

Kentler uzun süre doğanın karşıtı, yaban hayatı ise kentin dışına ait sayıldı. Oysa bugün pek çok kent, sanıldığından çok daha fazla canlıya ev sahipliği yapıyor. Londra'nın arka bahçelerinde dolaşan tilkiler, gökdelenlerin çıkıntılarına yuva yapan doğanlar ve çöp konteynerlerinin çevresinde besin arayan martılar, kente uyum sağlamayı başaran türlerin yalnızca birkaçıdır. Bu uyum kimi zaman davranışları da değiştirir: Hollandalı araştırmacıların büyük baştankaralar üzerine yaptığı çalışmalar, gürültülü kent bölgelerindeki kuşların trafik sesinin içinde duyulabilmek için daha tiz seslerle öttüğünü göstermiştir. Bu canlılarla aynı kenti paylaşmak kuşkusuz çatışmaları da beraberinde getirebilir. Yine de kentteki yaban hayatı, doğanın kentten bütünüyle dışlanamayacağını ve kent planlamasının yalnızca insanları değil, onlarla birlikte yaşayan canlıları da hesaba katması gerektiğini hatırlatır.

1 **Tekrar kontrolü**

Okurken zihninizde yankılanan sözcüklerin altını çizin. Metinde birden fazla geçen ya da eş anlamlılarıyla tekrar edilen kavramları yazın.

2 **Yön sözcüğü kontrolü**

Rota nerede değişiyor? "Ancak, oysa, fakat, ne var ki" gibi bir yön sözcüğünü ve hemen ardından gelen kavramı yazın.

3 **Anahtar sözcükler**

Anlam yükünü taşıyan 3–4 anahtar sözcüğü kutulara yazın. Örnekleri, benzetme unsurlarını, özel adları, sayıları ve tarihleri eleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

4 **Kapsam kontrolü**

Sözcüklerinizi yan yana koyun: Bu sözcüklerle paragrafın konusunu anlatabiliyor musunuz? Konuyu bir söz öbeğiyle yazın. Anlatamıyorsanız eksik ya da yanlış bir sözcük seçmişsinizdir.

DUR ve Anahtar Sözcük Seç maratonu: Her durakta anahtar sözcüklerinizi güncelleyin. Metin bitince bütün bölümleri temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

İstanbul'da tramvay, 1871'de raylar üzerinde atların çektiği vagonlarla başladı. Atlı tramvay, kalabalıklaşan kentte insanların uzak semtlere ulaşmasını kolaylaştırdı ve kısa sürede gündelik hayatın bir parçası oldu. 1914'te Avrupa yakasında elektrikli tramvaylar sefere başladı; çan sesleri ve kalabalık vagonlarıyla tramvay, kentin modern yüzünün simgesine dönüştü. Pek çok semtin gelişimi de tramvay hatlarının uzandığı güzergâhlar boyunca biçimlendi. Yeni konutlar, dükkânlar ve kahveler, durakların çevresinde kümelendi; kent, adeta rayların çizdiği bir haritaya göre büyüdü. Tramvay hattının geçtiği bir sokak, kısa sürede kentin canlı bir parçasına dönüşüyordu...

DUR 1 **Okumayı burada bırakın ve görevi yapın.**

1 **Bu bölümün anahtar sözcükleri**

Okumayı burada bırakın. Bu bölümün anlam yükünü taşıyan anahtar sözcükleri yazın.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3

...Ancak 20. yüzyılın ortasında kentin öncelikleri değişti. Otomobil ve otobüs, esnekliğin ve ilerlemenin işareti sayıldı; raylar ise trafiği yavaşlatan eski bir yük olarak görülmeye başlandı. Avrupa yakasında 1961'de, Anadolu yakasında 1966'da son seferler yapıldı ve hatlar kaldırıldı. Bu karar yalnızca İstanbul'a özgü değildi; aynı yıllarda dünyanın pek çok kentinde tramvay hatları birer birer kapatıldı; tramvay, geçmişin yavaş ve hantal bir aracı olarak anılmaya başlandı. Geniş caddeler açıldı, kavşaklar büyütüldü, kentlerin planı otomobilin hızına göre yeniden çizildi...

DUR 2 **Okumayı burada bırakın ve görevi yapın.**

1 **Güncel anahtar sözcükler**

Yeni bölüm listenizi nasıl değiştirdi? Hangi sözcük korunuyor, hangisi yeni giriyor? Anahtar sözcüklerinizi güncelleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3

...Yarım yüzyıl sonra ise tablo yeniden değişti. Trafik sıkışıklığı, hava kirliliği ve enerji maliyetleri, kentleri raylı sistemlere geri döndürdü. Fransa'da Strazburg gibi kentler 1990'larda modern tramvay hatları kurdu; İstanbul'da da 1990'da İstiklal Caddesi'nde nostaljik tramvay yeniden çalışmaya başladı, ardından modern hatlar açıldı. Bugün pek çok kentte tramvay, otomobil trafiğini azaltmanın ve kent merkezlerini yeniden yayalara açmanın bir aracı olarak görülüyor. Bugünün tramvayları eski vagonlardan çok farklıdır; alçak tabanlı, sessiz ve yayalarla aynı alanı paylaşacak biçimde tasarlanır. Tramvayın bu dönüşü, kentlerin ulaşımda neyi ilerleme saydığının da zamanla değişebileceğini gösteriyor.

METİN BİTTİ · SON GÖREVLER

1 Nihai anahtar sözcükler

Metnin bütün bölümlerini temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

2 Kapsam kontrolü

Nihai sözcüklerinizi yan yana koyun ve metnin konusunu bir söz öbeğiyle yazın.

DUR ve Anahtar Sözcük Seç maratonu: Her durakta anahtar sözcüklerinizi güncelleyin. Metin bitince bütün bölümleri temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

19. yüzyılın ortalarında Paris, dar ve dolambaçlı sokakları, havasız mahalleleri ve yetersiz kanalizasyonuyla Avrupa'nın en kalabalık ve en sağlıksız kentlerinden biriydi. Salgın hastalıklar sık sık yayılıyor, kentin bir ucundan öbürüne ulaşmak saatler sürüyordu. 1853'te İmparator III. Napolyon, kentin yeniden düzenlenmesi görevini Seine valisi Georges-Eugène Haussmann'a verdi. Haussmann'ın başlattığı çalışmalar, yaklaşık on yedi yıl boyunca Paris'i kökünden değiştirecekti. Bu değişimin ilk adımı, eski kent dokusunun büyük bölümünü ortadan kaldırmaktı; Haussmann'a göre kentin hastalığı, sokaklarının kendisindeydi...

DUR 1 **Okumayı burada bırakın ve görevi yapın.**

1 **Bu bölümün anahtar sözcükleri**

Okumayı burada bırakın. Bu bölümün anlam yükünü taşıyan anahtar sözcükleri yazın.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3

...Eski mahallelerin büyük bölümü yıkıldı; yerlerine geniş, ağaçlı ve dümdüz bulvarlar açıldı. Bulvarların iki yanına aynı yükseklikte, benzer cepheli taş apartmanlar dizildi. Yer altına yeni bir kanalizasyon ve su şebekesi döşendi; kentin içine büyük parklar ve meydanlar yerleştirildi. Bugün Paris denince gözümüzün önüne gelen düzenli ve görkemli kent görüntüsünün büyük bölümü bu dönemin ürünüdür. Kent daha temiz, daha aydınlık ve daha kolay dolaşılır hâle geldi. Bu model, sonraki on yıllarda başka kentlerin planlamacılarına da örnek oldu. Ne var ki bu dönüşümün bir de görünmeyen yüzü vardı...

DUR 2 **Okumayı burada bırakın ve görevi yapın.**

1 **Güncel anahtar sözcükler**

Yeni bölüm listenizi nasıl değiştirdi? Hangi sözcük korunuyor, hangisi yeni giriyor? Anahtar sözcüklerinizi güncelleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3

...Yıkılan mahallelerde yaşayan pek çok yoksul aile, artan kiralar nedeniyle kentin çeperlerine göç etmek zorunda kaldı. Bazı eleştirmenler, geniş bulvarların yalnızca trafiği değil, ayaklanmalarda kurulan barikatları da kolayca aşmak için tasarlandığını ileri sürdü. Bu nedenle Haussmann'ın eseri bugün de iki yönüyle tartışılır: Bir yanda sağlıklı, işleyen ve görkemli bir kent; öte yanda yerinden edilen insanlar ve kaybolan eski dokular. Haussmann'ın Paris'i, kentleri yeniden kurmaya yönelik büyük projelerin kimin için ve kimin pahasına yapıldığı sorusunu hâlâ canlı tutuyor.

METİN BİTTİ · SON GÖREVLER

1 Nihai anahtar sözcükler

Metnin bütün bölümlerini temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

2 Kapsam kontrolü

Nihai sözcüklerinizi yan yana koyun ve metnin konusunu bir söz öbeğiyle yazın.

DUR ve Anahtar Sözcük Seç maratonu: Her durakta anahtar sözcüklerinizi güncelleyin. Metin bitince bütün bölümleri temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

Bir kente arabayla geldiğimizde ilk sorumuz çoğu zaman aynıdır: "Nereye park edeceğim?" Bu soru o kadar alışılmıştır ki kentlerde park yeri bulunmasını doğal bir hak gibi görürüz. Pek çok ülkede yeni yapılan her konut, ofis ya da alışveriş binasının belirli sayıda otopark yeri sağlaması yasal bir zorunluluktur. Sokak kenarlarında ise park çoğu zaman ücretsizdir ya da gerçek değerinin çok altında bir ücrete bağlıdır. Kent yönetimleri de yıllarca daha çok otoparkı daha iyi bir kentin işareti saydı. İlk bakışta bu uygulamalar sürücülerin işini kolaylaştıran, zararsız düzenlemeler gibi görünür...

DUR 1 **Okumayı burada bırakın ve görevi yapın.**

1 **Bu bölümün anahtar sözcükleri**

Okumayı burada bırakın. Bu bölümün anlam yükünü taşıyan anahtar sözcükleri yazın.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3

...Oysa Amerikalı kent planlamacısı Donald Shoup, 2005'te yayımladığı kitabında ücretsiz park yerinin aslında hiç de ücretsiz olmadığını ileri sürdü. Shoup'a göre otopark zorunluluğu konutların ve dükkânların maliyetini artırır; bu maliyet, otomobili olmayanlar dâhil herkese kira ve fiyat olarak yansır. Ücretsiz sokak parkı ise sürücüleri boş yer bulmak için sokakları dolaşmaya iter; bu da trafik sıkışıklığını ve hava kirliliğini büyütür. Üstelik kent merkezlerinde değerli arazinin önemli bir bölümü, günün çoğunu hareketsiz geçiren araçlara ayrılır...

DUR 2 **Okumayı burada bırakın ve görevi yapın.**

1 **Güncel anahtar sözcükler**

Yeni bölüm listenizi nasıl değiştirdi? Hangi sözcük korunuyor, hangisi yeni giriyor? Anahtar sözcüklerinizi güncelleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3

...Bu eleştiriler son yıllarda birçok kentin otopark politikasını değiştirmesine yol açtı. Kimi kentler yeni binalar için zorunlu otopark sayısını azalttı ya da kaldırdı; kimileri de sokak parkı ücretlerini doluluk oranına göre değişen bir sisteme bağladı. Boşalan alanlar bisiklet yollarına, geniş kaldırımlara ve küçük meydanlara dönüştürülebiliyor. Bu değişim sürücüler için başlangıçta zorlayıcı olsa da bir kentin toprağını nasıl kullandığına dair temel bir soruyu öne çıkarıyor: Kentin en değerli alanları insanlara mı, yoksa duran otomobillere mi ayrılmalı?

METİN BİTTİ · SON GÖREVLER

1 Nihai anahtar sözcükler

Metnin bütün bölümlerini temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

2 Kapsam kontrolü

Nihai sözcüklerinizi yan yana koyun ve metnin konusunu bir söz öbeğiyle yazın.

DUR ve Anahtar Sözcük Seç maratonu: Her durakta anahtar sözcüklerinizi güncelleyin. Metin bitince bütün bölümleri temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

Müze denince çoğumuzun aklına krallara ait hazineler, ünlü ressamların tabloları ya da Antik Çağ'dan kalma heykeller gelir. Bu tür müzeler, sıradan insanların hayatından çok olağanüstü nesnelere ve büyük olaylara odaklanır. Kent müzeleri ise başka bir soruya cevap arar: Bu kentte yaşamak, farklı dönemlerde nasıl bir şeydi? Bir kent müzesinde eski bir tramvay biletine, bir mahalle bakkalının terazisine, bir ailenin düğün fotoğrafına ya da kaybolmuş bir semtin haritasına rastlayabilirsiniz. Bu nesnelerin hiçbiri tek başına değerli değildir; değerleri, anlattıkları hayatta saklıdır...

DUR 1 **Okumayı burada bırakın ve görevi yapın.**

1 **Bu bölümün anahtar sözcükleri**

Okumayı burada bırakın. Bu bölümün anlam yükünü taşıyan anahtar sözcükleri yazın.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3

...Bu sıradan nesneler bir araya geldiğinde, kentin resmî tarih kitaplarında yer almayan gündelik hikâyesi ortaya çıkar. Kent müzeleri yalnızca geçmişi sergilemekle kalmaz; kentin geçirdiği dönüşümleri, göçleri, yangınları, yıkılıp yeniden yapılan semtleri de görünür kılar. Böylece ziyaretçi, bugün yürüdüğü sokağın daha önce nasıl bir yer olduğunu öğrenir ve kentle arasında yeni bir bağ kurar. Pek çok kent müzesi, koleksiyonunu oluştururken kentlilerin bağışladığı eşyalara, fotoğraflara ve anılara başvurur. Bir mahallenin eski fotoğrafları çoğu zaman bir müze deposundan değil, o mahallede yaşamış bir ailenin sandığından çıkar...

DUR 2 **Okumayı burada bırakın ve görevi yapın.**

1 **Güncel anahtar sözcükler**

Yeni bölüm listenizi nasıl değiştirdi? Hangi sözcük korunuyor, hangisi yeni giriyor? Anahtar sözcüklerinizi güncelleyin.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3

...Bu katılım, kent müzelerini sıradan bir sergi mekânından çok daha fazlasına dönüştürür; müze, kentlilerin kendi hikâyelerini birlikte yazdığı bir buluşma yerine dönüşür. Kentliler, kendi aile albümlerinin ya da sözlü tanıklıklarının kentin ortak belleğine eklendiğini görür. Ancak kent müzelerinin karşılaştığı en büyük sınama, hangi hikâyelerin anlatılacağına karar vermektir; çünkü her kent, farklı toplulukların, farklı kuşakların ve birbirinden çok farklı deneyimlerin toplamıdır. Yalnızca bir kesimin hikâyesini anlatan bir müze, kentin belleğini zenginleştirmek yerine daraltabilir. İyi bir kent müzesi, kentin bütün seslerine yer açabilen müzedir.

METİN BİTTİ · SON GÖREVLER

1 Nihai anahtar sözcükler

Metnin bütün bölümlerini temsil eden nihai anahtar sözcüklerinizi yazın.

Anahtar sözcük 1	Anahtar sözcük 2	Anahtar sözcük 3	Anahtar sözcük 4

2 Kapsam kontrolü

Nihai sözcüklerinizi yan yana koyun ve metnin konusunu bir söz öbeğiyle yazın.

STRATEJİ 3 · ANAHTAR SÖZCÜK BULMA

Öz Değerlendirme

Her metni bitirince satırını doldurun. Çözümle karşılaştırırken cevabınızın kapsamına, metne sadakatine, kanıtına ve diline bakın.

METİN	SÜRE (DK)	GÖREVLERİ BİTİRDİM	ÇÖZÜMLE KARŞILAŞTIRDIM	EN ÇOK ZORLANDIĞIM NOKTA
01		☐	☐	
02		☐	☐	
03		☐	☐	
04		☐	☐	
05		☐	☐	
06		☐	☐	
07		☐	☐	
08		☐	☐	
09		☐	☐	
10		☐	☐	
11		☐	☐	
12		☐	☐	
13		☐	☐	
14		☐	☐	
15		☐	☐	
16		☐	☐	
17		☐	☐	
18		☐	☐	
19		☐	☐	
20		☐	☐	

Kendimi değerlendiriyorum

BU STRATEJİDE...	YAPABİLİYORUM	GELİŞTİRMELİYİM
Okurken paragrafın en baskın 3–4 sözcüğünü işaretleyebiliyorum.	☐	☐
Benzetme unsurlarını, sayıları ve özel adları anahtar sözcüklerden ayırabiliyorum.	☐	☐
Yön sözcüğünden sonra gelen kavrama dikkat ediyorum.	☐	☐
Anahtar sözcüklerimi birleştirerek paragrafın konusunu söyleyebiliyorum.	☐	☐
Metinde aynen geçmeyen ortak kavramı bulabiliyor, kendi bildiğim sözcükleri listeme eklemiyorum.	☐	☐

SIRADA NE VAR?

"Geliştirmeliyim" dediğiniz maddeler için ders notuna ve zorlandığınız metinlerin çözümüne geri dönün. Hazırsanız sıradaki strateji: **Strateji 4 · Konuyu Bulma** (1. basamak · Metne İlk Bakış).

Temelden Paragraf

Paragrafı temelden öğrenin, sınavda farkı yaratın.

TEMELDEN PARAGRAF YAYINLARI

Temelden Paragraf 1. Fasikül: Paragraf Stratejileri

8 basamakta 20 strateji, 400 Sıra Sende metni, 308 sayfa. Bu kâğıdın ait olduğu fasikül.

SİNAPSİS Paragraf Seti · 3 Kitap

Tematik Testler, Karma Testler ve Tematik Paragraf Denemeleri; çözümler sitede.

Paragraf Denemeleri: Zirveye Giden Yol

Akademik makale ve felsefi metinlerden orta ve ileri düzey 20 online deneme.

Makalelerle Tematik Paragraf

Fizikten sinemaya 30 temada 30 ana düşünce testi, 300 soru.

Makalelerle Paragrafta Yolculuk: 100 Gün

TYT, KPSS, ALES ve DGS için her gün 20 soruluk 100 günlük program.

Beceride Yolculuk: 100 Bağlam

Metin, tablo, grafik ve afiş üzerine 100 bağlam, 409 soru; Maarif Modeli becerileri.

Ortaokul için: Maarif Paragraf 5, 6 ve 7. Sınıf

Aynı 8 basamaklı yöntemin ortaokul kitapları; her biri 20 strateji ve 240 Sıra Sende metni.

TEMELDENPARAGRAF.COM'DA ÜCRETSİZ

- ✓ **Paragraf Stratejileri** · 20 stratejinin ders notları ve çalışma kâğıtları, çözümleriyle
- ✓ **Paragraf Seviye Belirleme Testi** · 30 soru; seviye, en zayıf soru tipi ve 7 günlük plan
- ✓ **Günlük Mini Test** · her gün 5 dakikada 5 paragraf sorusu
- ✓ **Makalelerle Paragraf Çalışma Kâğıtları** · Isınma, Temel, Orta ve İleri düzey
- ✓ **Paragraf Denemeleri** · açıklamalı çözümlü ücretsiz online denemeler
- ✓ **100 Gün ve 100 Bağlam** · ilk günler ve ilk bağlamlar ücretsiz
- ✓ **Sözel Mantık Soru Atölyesi** · 5 atölyede 100 çözümlü soru

Güncel içerik ve fiyatlar için: temeldenparagraf.com/magaza

TEMELDEN PARAGRAF · 1. FASİKÜL

Paragraf Stratejileri
8 basamak · 20 strateji

Bu kâğıttaki metinler, fasikülün sekiz basamaklı yönteminin bir parçasıdır. Fasikülde her strateji konu anlatımı, dört adımlı yöntem, üç çözümlü örnek ve yirmi Sıra Sende metniyle çalışılır; her basamak bir basamak sonu etkinliğiyle biter.

1. Metne İlk Bakış
2. Önemliyi Seç
3. Sorgula ve Genelle
4. Merkeze Ulaş
5. Yapıyı Çöz
6. Anlatımı Çöz
7. İlişkileri Çöz
8. Karşılaştır ve Bütünleştir

WEB
temeldenparagraf.com

E-POSTA
admin@temeldenparagraf.com

TELEFON · WHATSAPP
+90 532 175 83 47

INSTAGRAM
@temeldenparagraf · @hdhulusidemir

Temelden Paragraf